Yrittäjyys ja elinkeinopolitiikka
Tiina Haapasalo

24.2.2022

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

E 2/2022 vp Valtioneuvoston selvitys: Meriliikennettä koskevien 55-valmiuspaketin ehdotusten vaikutukset

EU:n ilmastotavoitteiden saavuttaminen meriliikenteessä on tuomassa erittäin suuret kustannusvaikutukset suomalaisyritysten vienti- ja tuontikuljetuksiin. Elinkeinoelämän ja ammattijärjestöt ovat yhdessä vaatineet, että päästövähennykset toteutetaan siten, että vienti tai työntekijät eivät kärsi kilpailuhaitasta pohjoisen sijainnin ja talviolosuhteiden vuoksi.

Liitän ohessa lausunnoksi järjestöjen yhteisen tiedotteen, jossa esitetään kahdeksan toimenpidettä meriliikenteen kustannusvaikutusten ja niihin liittyvien epävarmuuksien lieventämiseksi.

Liite: Mediatiedote 9.2.2022

Mediatiedote 9.2.2022

Elinkeinoelämä ja ammattijärjestöt:
Talvimerenkulun kilpailuhaitta hyvitettävä EU:n ilmastotoimissa

Suomen on tärkeää tehdä oma osuutensa, jotta EU:n ilmastotavoitteet saavutetaan. Päästövähennykset tulee kuitenkin toteuttaa siten, että vienti tai työntekijät eivät kärsi kilpailuhaitasta pohjoisen sijainnin ja talviolosuhteiden tähden. Alusten jäävahvisteisuuden ja jäissä kulun aiheuttama lisäkustannus on hyvitettävä täysimääräisesti, vaativat elinkeinoelämä ja ammattijärjestöt laajalla rintamalla.

EU:ssa neuvotellaan toimista, joilla vuoteen 2030 tähtäävät päästövähennykset saadaan toteutettua meriliikenteessä. Keinoina on esitetty meriliikenteen päästökauppaa, uusiutuvien ja vaihtoehtoisten polttoaineiden käyttöönottoa sekä meripolttoaineiden verotusta.

Kustannusvaikutus osuu Suomeen muita EU-maita ankarammin

EU:n uusien meriliikennetoimien kustannusvaikutus osuu erityisen kipeästi Suomeen johtuen pitkistä etäisyyksistä ja talvioloista. Jäävahvisteisten alusten ympärivuotinen käyttö lisää kustannuksia muita EU-maita enemmän.

Komission esitykset nostaisivat Suomen meriliikenteen vuosikustannuksia sadoilla miljoonilla euroilla vuoteen 2030 mennessä. Seuraavilla vuosikymmenillä kustannuslisä moninkertaistuisi, ilmenee liikenne- ja viestintäministeriön perusteellisista selvityksistä.

Kustannusarvioihin liittyy epävarmuuksia. Päästöoikeuden hinta on jo nyt korkeampi kuin ministeriön ja komission laskelmissa. Uusiutuvien polttoaineiden kysyntä laajenee kaikissa liikennemuodoissa ja tuotannon kasvu edellyttäisi laajan raaka-ainepohjan sallivaa sääntelyä. Myös teknologioiden ja markkinoiden kehitystä on vaikea ennakoida.

Merilogistiikan kustannustehokkuus on tärkeää myös Suomen positiivisen ilmastokädenjäljen näkökulmasta, sillä vähähiiliset vientituotteet matkaavat kansainvälisille markkinoille tyypillisesti juuri meritse.

Järjestöjen 8 esitystä Suomen EU-vaikuttamiseen

Meriliikenteen sääntelypäätös on tällä hetkellä Euroopan parlamentin ja jäsenmaiden käsittelyssä. Suomen kansantaloudelle asia on iso, kun 85 prosenttia ulkomaankaupasta kulkee meritse.

Elinkeinoelämä ja ammattijärjestöt vetoavat hallitukseen ja eduskuntaan sekä Euroopan parlamentin jäseniin, jotta ne tekevät kaikkensa talvivaikutuksen kompensoimiseksi sekä kustannusvaikutusten ja epävarmuuksien lieventämiseksi. Suomi ei saa menettää kilpailukykyään muuta Eurooppaa enemmän:

1) Alusten jäissä kulun ja jäävahvisteisuuden aiheuttama lisäkustannus on hyvitettävä päästökauppa- ja meripolttoainedirektiiveissä täysimääräisesti.
2) Lisäksi tulee ottaa käyttöön keinoja, joilla estetään hiilivuoto ja tasoitetaan kustannusvaikutuksia Euroopan unionin sisämarkkinoilla.
3) Uusiutuvien polttoaineiden raaka-aineiden laaja saatavuus on varmistettava kaikessa tuotannossa, kunnes uusia sähkö- tai vastaavia polttoaineita on riittävästi saatavissa myös merenkulun tarpeisiin.
4) Merenkulun vaihtoehtoisten polttoaineiden saatavuutta ja hintaa on tarkasteltava EU:ssa säännöllisesti ja hyvissä ajoin ennen kuin seuraavat vaatimukset astuvat voimaan.

5) Meriteknologioiden ja päästöttömien energialähteiden kehitystä on vauhditettava lisäämällä kannusteita. Tehdään esimerkiksi vedyn valmistukseen käytettävä sähkö verottomaksi EU:n sallimissa puitteissa.
6) Merenkulun päästökauppatulot tulee kierrättää kokonaisuudessaan takaisin meriliikenteelle innovaatioiden ja investointien edistämiseksi. Tässä voitaisiin hyödyntää parlamentissa ehdotettua Ocean Fundia tai vastaavaa rahastoa. Jäävahvisteiset alukset tulisi huomioida rahaston toiminnassa.
7) Meripolttoaineiden verottomuus tulee säilyttää EU:ssa. Meripolttoaineiden verokysymykset tulee ratkaista kansainvälisissä sopimuksissa, missä niistä säädetään.
8) Kun globaali markkinaehtoinen päästöjen vähentämisjärjestelmä myöhemmin tulee voimaan, EU:n alueellinen päästökauppa tulee lakkauttaa.

Elinkeinoelämä ja ammattijärjestöt tukevat EU:n 55 prosentin päästövähennystavoitetta vuoteen 2030 mennessä ja hiilineutraaliutta vuoteen 2050 mennessä. On otettava huomioon ilmaston, kansantalouden ja työllisyyden tarpeet. On tärkeää, että suomalaisyritysten ja suomalaisten työntekijöiden kilpailukyky säilytetään ja investointiedellytykset turvataan. Päästötavoitteet tulee saavuttaa kustannustehokkaasti, teknologianeutraalisti ja markkinaehtoisesti.

Allekirjoittajat:

Jyri Häkämies, toimitusjohtaja, Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Jaakko Hirvola, toimitusjohtaja, Teknologiateollisuus

Mika Aalto, toimitusjohtaja, Kemianteollisuus

Tuomas Aarto, toimitusjohtaja, Palvelualojen työnantajat Palta

Timo Jaatinen, toimitusjohtaja, Metsäteollisuus

Juho Romakkaniemi, toimitusjohtaja, Keskuskauppakamari

Mikael Pentikäinen, toimitusjohtaja, Suomen Yrittäjät

Tiina Tuurnala, toimitusjohtaja, Suomen Varustamot

Jarkko Eloranta, puheenjohtaja, SAK

Riku Aalto, puheenjohtaja, Teollisuusliitto

Petri Vanhala, puheenjohtaja, Paperiliitto

Kenneth Bondas, puheenjohtaja Suomen Merimies-Unioni

Sture Fjäder, puheenjohtaja, Akava

Samu Salo, puheenjohtaja, Insinööriliitto

Riku Salokannel, työmarkkinajohtaja, Suomen Ekonomit

Jari Jokinen, toiminnanjohtaja, Tekniikan akateemiset

Antti Palola, puheenjohtaja, STTK

Jorma Malinen, puheenjohtaja, Ammattiliitto Pro

Robert Nyman, toiminnanjohtaja, Suomen Konepäällystöliitto

Johan Ramsland, toiminnanjohtaja, Suomen Laivanpäällystöliitto

Lisätietojen antajat:

EK: johtava asiantuntija Tiina Haapasalo, puh. 040 763 1482, tiina.haapasalo[at]ek.fi

Teknologiateollisuus: johtaja Helena Soimakallio, puh. 040 550 7706, helena.soimakallio[at]teknologiateollisuus.fi

Kemianteollisuus: asiantuntija Tuomas Tikka, puh. 045 131 6683, tuomas.tikka[at]kemianteollisuus.fi

Palvelualojen työnantajat Palta: logistiikan toimialapäällikkö Petri Laitinen, puh. 040 588 1071, petri.laitinen[at]palta.fi

Metsäteollisuus: logistiikkapäällikkö Alina Koskela, puh. 046 921 9460, alina.koskela[at]forestindustries.fi

Keskuskauppakamari: johtava asiantuntija Päivi Wood, puh. 050 478 3990, paivi.wood(at)chamber.fi

Suomen Yrittäjät: liikennepoliittinen asiantuntija Emma-Stina Vehmanen, puh. 040 847 1992, emma-stina.vehmanen[at]yrittajat.fi

Suomen Varustamot: toimitusjohtaja Tiina Tuurnala, puh. 040 547 6762, tiina.tuurnala[at]shipowners.fi

SAK: veropoliittinen asiantuntija Niko Pankka, puh. 050 307 0180 niko.pankka[at]sak.fi

Teollisuusliitto: puheenjohtaja Riku Aalto, puh. 0400 711 072, riku.aalto[at]teollisuusliitto.fi

Paperiliitto: puheenjohtaja Petri Vanhala, puh. 0400 759 872, petri.vanhala[at]paperiliitto.fi

Suomen Merimies-Unioni: Kenneth Bondas puh. 040 456 0245, kenneth.bondas[at]smu.fi

Akava: yhteiskunta-asioiden päällikkö Piia Rekilä, puh. 044 300 9484, piia.rekila[at]akava.fi

STTK: puheenjohtaja Antti Palola, puh. 040 509 6030, antti.palola[at]sttk.fi

Ammattiliitto Pro: puheenjohtaja Jorma Malinen, puh. 050 576 0389, jorma.malinen[at]proliitto.fi

Suomen Konepäällystöliitto: toiminnanjohtaja Robert Nyman, puh. 050 454 2767, robert.nyman[at]konepaallystoliitto.fi

Suomen Laivanpäällystöliitto: toiminnanjohtaja Johan Ramsland, puh. 040 667 2227, johan.ramsland[at]seacommand.fi